

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
Кафедра фізичної реабілітації та спортивної медицини

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор науково-педагогічної та
навчальної роботи
професор

О.М. Власенко

2020 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

з дисципліни «Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи та органів дихання»

Освітній рівень	<u>перший рівень вищої освіти – бакалавр</u>
Галузь знань	<u>22 «Охорона здоров'я»</u>
Спеціальність	<u>227 «Фізична терапія, ерготерапія»</u>
Освітня програма	<u>«Фізична терапія, ерготерапія»</u>

Робоча програма **«Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи та органів дихання»** для студентів
(назва навчальної дисципліни)

за освітнім рівнем **бакалавр**, спеціальністю **227 «Фізична терапія, ерготерапія»**

курсу та факультету **II курсу, медико-психологічного факультету**

Розробники: д.мед.н., професор Дорофєєва О.Є.

к.педн., доцент Яримбаш К.С.

к.мед.н., доцент Коршак В.М.

к.мед.н., асистент Волинець Л.М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри **фізичної реабілітації та спортивної медицини**

Протокол від. « 27 » серпня 2018 року № 1_

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Дорофєєва О.Є)

(прізвище та ініціали)

Перезатверджено:

на 2019/2020н.р. _____ «30» серпня 2019р. протокол № 1
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань _____. (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки _____ (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність: 227	Рік підготовки:	
Змістових модулів –		II-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____-_____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		IV-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	Лекції	
		14год	-
		Практичні, семінарські	
		40год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
66	-		
Індивідуальні завдання: -			
Вид контролю: ПК			

Співвідношення аудиторної роботи до самостійної роботи студентів: 9:11.

2. Мета, очікувані результати навчання та критерії оцінювання результатів навчання

Мета. Оволодіння знаннями що до призначення засобів фізичної реабілітації та складання комплексів лікувальної гімнастики при захворюваннях системи кровообігу та дихальної системи, оцінка ефективності впливу засобів фізичної реабілітації.

знати:

- загальні основи фізичної реабілітації;
- сучасні підходи до призначення засобів фізичної реабілітації при захворюваннях системи кровообігу з урахуванням функціональних резервів системи кровообігу та системи зовнішнього дихання, етапу

відновлення.

вміти:

- складати конспекти занять лікувальної гімнастики для осіб із захворюваннями системи кровообігу та дихальної системи;
- проводити оцінку функціональних резервів системи кровообігу, адекватності та ефективності засобів фізичної реабілітації, які використовуються;
- проводити оцінку функціональних резервів системи зовнішнього дихання, адекватності та ефективності засобів фізичної реабілітації, які використовуються;
- володіти вміннями і навичками щодо надання першої невідкладної допомоги при травмах і гострих патологічних станах організму;
- готувати реферати та самостійну роботу.

Критерії оцінювання результатів навчання

Реалізація основних завдань контролю знань здобувачів вищої освіти у НМУ досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контролю. Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 200-баловою системою.

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- підсумковий модульний;
- семестровий підсумковий (залік, диференційований залік, екзамен).

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту, дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

Загальні:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 07. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні:

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами (додаток 3) та документувати отримані результати.

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

СК 12. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.

СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Результати навчання з дисципліни:

ПР 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПР 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПР 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 05. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибрати оптимальні методи та засоби збереження життя.

ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі (додаток 3), трактувати отриману інформацію.

ПР 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності (додаток 4).

ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПР 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПР 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПР 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПР 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій (додаток 3), та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

ПР 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні основи фізичної реабілітації при захворюваннях системи кровообігу та системи зовнішнього дихання.

Тема 1. Механізм лікувальної дії фізичних вправ та методики ЛФК при захворюваннях системи кровообігу. Механізми реабілітаційної дії засобів фізичної реабілітації та методики їх використання при захворюваннях системи кровообігу. сучасні методики ЛФК при захворюваннях системи кровообігу.

Тема 2. Визначення функціональних резервів системи кровообігу для адекватного використання засобів фізичної реабілітації. Методи дослідження та оцінки функціональних резервів системи кровообігу. Вибір адекватного фізичного навантаження при застосуванні фізичних вправ при захворюваннях системи кровообігу. Методи індивідуалізації та оцінки адекватності фізичних навантажень при фізичній реабілітації хворих.

Тема 3. Фізична реабілітація при ішемічній хворобі серця (ІХС). Механізми лікувальної дії засобів фізичної реабілітації при ІХС. Вибір адекватного фізичного навантаження при ІХС. Методи індивідуалізації та оцінки адекватності фізичних навантажень при фізичній реабілітації хворих.

Тема 4. Фізична реабілітація хворих на інфаркт міокарда (ІМ). Механізми лікувальної дії засобів фізичної реабілітації при ГІМ. Вибір адекватного фізичного навантаження при ГІМ. Методи індивідуалізації та оцінки адекватності фізичних навантажень при фізичній реабілітації хворих.

Тема 5. Фізична реабілітація хворих на гіпертонічну хворобу. Механізми лікувальної дії засобів фізичної реабілітації при первинній артеріальній гіпертензії. Сучасні уявлення про вибір адекватного фізичного навантаження при гіпертонічній хворобі. Методи індивідуалізації та оцінки адекватності фізичних навантажень при фізичній реабілітації хворих.

Тема 6. ФР хворих на вегето-судинну дистонію (ВСД) та на хронічну серцево-судинну недостатність. Механізми лікувальної дії засобів фізичної реабілітації при ВСД і ХНК. Вибір адекватного фізичного навантаження при ВСД і ХНК. Методи індивідуалізації та оцінки адекватності фізичних навантажень при фізичній реабілітації хворих.

Тема 7. ФР хворих з кардіалгіями при міофасціальному больовому синдромі шийно-грудного відділу. Механізми лікувальної дії засобів фізичної реабілітації при кардіалгії МФБС. Сучасні уявлення про вибір адекватного фізичного навантаження при кардіалгії МФБС. Методи індивідуалізації та оцінки адекватності фізичних навантажень при фізичній реабілітації хворих.

Тема 8. Визначення та оцінка функціональних резервів системи зовнішнього дихання. Сучасні уявлення про функціональну діагностику для індивідуалізації фізичного навантаження при ФР хворих пульмологічного профілю.

Тема 9. Фізична реабілітація хворих з рестрективними порушеннями функції зовнішнього дихання. Особливості призначення засобів фізичної реабілітації (ФР) в комплексному лікуванні кожного (без виключення!) хворого з респираторними розладами вентиляційної функції системи зовнішнього дихання. Механізми лікувальної дії фізичних вправ, індивідуалізації навантажень, форм і методів заняття лікувальної фізкультури. Позитивний вплив фізичної реабілітації, активного сприяння усуненню негативних факторів та кумулюючого впливу реабілітаційних заходів.

Тема 10. Фізична реабілітація хворих з обструктивними порушеннями вентиляційної функції системи зовнішнього дихання. Своєчасне призначення засобів фізичної реабілітації (ФР) в комплексному лікуванні кожного (без виключення!) хворого з обструктивними розладами вентиляційної функції системи зовнішнього дихання. Механізми лікувальної дії фізичних вправ, індивідуалізації навантажень, форм і методів заняття лікувальної фізкультури. Позитивний вплив фізичної реабілітації, активного сприяння усуненню негативних факторів та кумулюючого впливу реабілітаційних заходів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт					
	денна форма					
	усь ого	у тому числі				
л		п	ла б.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Загальні основи фізичної реабілітації при захворюваннях системи кровообігу та системи зовнішнього дихання						
1. Механізм лікувальної дії фізичних вправ та методики ЛФК при захворюваннях системи кровообігу	16	1	4		Написання реферату за обраною науковою темою	3
2. Визначення функціональних резервів системи кровообігу для адекватного використання засобів фізичної реабілітації	18	2	4			7
3. Фізична реабілітація при ішемічній хворобі серця (ІХС)	18	1	4			7
4. Фізична реабілітація хворих на інфаркт міокарда (ІМ)	18	1	4			7
5. Фізична реабілітація хворих на гіпертонічну хворобу	18	1	4			7
6. ФР хворих на вегето-судинну дистонію (ВСД) та на хронічну серцево-судинну недостатність.	18	2	4			7
7. ФР хворих з кардіалгіями при міофасціальному больовому синдромі	14	1	4			7

шийно-грудного відділу					
8. Визначення та оцінка функціональних резервів системи зовнішнього дихання		2	4		7
9. Фізична реабілітація хворих з рестрективними порушеннями функції зовнішнього дихання		2	4		7
10. Фізична реабілітація хворих з обструктивними порушення вентиляційної функції системи зовнішнього дихання		1	2		7
ПК			2		
ВСЬОГО ГОДИН	120	14	40		66

5. Теми лекційних занять

№з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Загальні основи фізичної реабілітації при захворюваннях системи кровообігу та системи зовнішнього дихання		
1.	Механізм лікувальної дії фізичних вправ та методики ЛФК при захворюваннях системи кровообігу	1
2.	Визначення функціональних резервів системи кровообігу для адекватного використання засобів фізичної реабілітації	2
3.	Фізична реабілітація при ішемічній хворобі серця (ІХС)	1
4.	Фізична реабілітація хворих на інфаркт міокарда (ІМ)	1
5.	Фізична реабілітація хворих на гіпертонічну хворобу	1
6.	ФР хворих на вегето-судинну дистонію (ВСД) та на хронічну серцево-судинну недостатність.	2
7.	ФР хворих з кардіалгіями при міофасціальному больовому синдромі шийно-грудного відділу	1
8.	Визначення та оцінка функціональних резервів системи зовнішнього дихання	2
9.	Фізична реабілітація хворих з рестрективними порушеннями функції зовнішнього дихання	2
10.	Фізична реабілітація хворих з обструктивними порушення вентиляційної функції системи зовнішнього дихання	1
ВСЬОГО ГОДИН		14

6. Теми семінарських занять

Згідно робочої програми навчальної дисципліни «Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи та органів дихання» семінарські заняття не заплановані.

7. Теми практичних занять

№з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Загальні основи фізичної реабілітації при захворюваннях системи кровообігу та системи зовнішнього дихання		
1	Механізм лікувальної дії фізичних вправ та методики ЛФК при захворюваннях системи кровообігу	4
2	Визначення функціональних резервів системи кровообігу для адекватного використання засобів фізичної реабілітації	4
3	Фізична реабілітація при ішемічній хворобі серця (ІХС)	4
4	Фізична реабілітація хворих на інфаркт міокарда (ІМ)	4
5	Фізична реабілітація хворих на гіпертонічну хворобу	4
6	ФР хворих на вегето-судинну дистонію (ВСД) та на хронічну серцево-судинну недостатність.	4
7	ФР хворих з кардіалгіями при міофасціальному больовому синдромі шийно-грудного відділу	4
8	Визначення та оцінка функціональних резервів системи зовнішнього дихання	4
9	Фізична реабілітація хворих з рестрективними порушеннями функції зовнішнього дихання	4
10	Фізична реабілітація хворих з обструктивними порушеннями вентиляційної функції системи зовнішнього дихання	2
11	ПК	2
ВСЬОГО ГОДИН		40

8. Теми лабораторних занять

Згідно робочої програми навчальної дисципліни «Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи та органів дихання» лабораторні заняття не заплановані.

9. Теми самостійної роботи

№з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Загальні основи фізичної реабілітації при захворюваннях системи кровообігу та системи зовнішнього дихання		
1.	Механізм лікувальної дії фізичних вправ та методики ЛФК при захворюваннях системи кровообігу	3
2.	Визначення функціональних резервів системи кровообігу для адекватного використання засобів фізичної реабілітації	7
3.	Фізична реабілітація при ішемічній хворобі серця (ІХС)	7
4.	Фізична реабілітація хворих на інфаркт міокарда (ІМ)	7
5.	Фізична реабілітація хворих на гіпертонічну хворобу	7
6.	ФР хворих на вегето-судинну дистонію (ВСД) та на хронічну серцево-судинну недостатність.	7

7.	ФР хворих з кардіалгіями при міофасціальному больовому синдромі шийно-грудного відділу	7
8.	Визначення та оцінка функціональних резервів системи зовнішнього дихання	7
9.	Фізична реабілітація хворих з рестриктивними порушеннями функції зовнішнього дихання	7
10.	Фізична реабілітація хворих з обструктивними порушення вентильційної функції системи зовнішнього дихання	7
ВСЬОГО ГОДИН		66

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (далі – ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання з курсу «**Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи та органів дихання**» – це вид навчально-дослідної роботи бакалавра, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Вид ІНДЗ – написання реферату з дисципліни «**Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи та органів дихання**» та заповнення методичної розробки для самостійної роботи студентів з даної дисципліни.

Тематика реферату за переліком:

1. ФР при інфаркті міокарда.
2. ФР при ішемічній хворобі серця.
3. ФР при гіпертонічній хворобі.
4. ФР при верето-судинній дистонії.
5. ФР при надбаних пороках серця (мітральному та аортальному).
6. ФР при варикозному розширенні вен.
7. ФР при облітеруючому ендартеріїті.
8. ФР при хронічній серцево-судинній недостатності. 10.ФР при міофасціальному больовому синдромі з кардіалгією.
9. ФР пацієнтів з рестриктивними захворюваннями системи зовнішнього дихання.
10. ФР пацієнтів з обструктивними захворюваннями системи зовнішнього

дихання.

11. ФР пацієнтів пульмонологічного профілю зі змішаним типом захворювань СЗД.
12. Функціональні проби в пульмонології.
13. Планування реабілітаційного процесу в пульмонології. Мета, завдання, етапи реабілітації, основні засоби.
14. Донозологічна реабілітація пацієнтів з захворюваннями системи кровообігу.
15. Донозологічна реабілітація пацієнтів пульмонологічного профілю.

11. Методи навчання

1. Словесний метод.
2. Наочний метод.
3. Вивчення та аналіз прикладного матеріалу.
4. Аналіз та синтез інформації.
5. Поєднання логічного та історичного аналізу.
6. Функціонально-структурного аналізу.
7. Порівняння та зіставлення.

12. Методи та форми контролю, розподіл балів, які отримують студенти, оцінювання

1. Поточний контроль – відвідування занять, відповіді за темами, виконання самостійної та індивідуальної роботи, написання контрольної роботи за змістовним модулем.
2. Підсумковий контроль – ПК.
Контроль з навчальної діяльності студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою результати якої оцінюються за 200-бальною шкалою.

Розподіл балів, які отримують студенти

Максимальна кількість балів за поточний контроль за ПЗ							ІНДЗ	ПК	Бали
ПЗ 1	ПЗ 2	ПЗ 3	ПЗ 4	ПЗ 5	ПЗ 6	ПЗ 7	2	120	200
6	6	6	6	6	6	6			
ПЗ 8	ПЗ 9	ПЗ 10	ПЗ 11	ПЗ 12	ПЗ 13				
6	6	6	6	6	6				

Здійснюється під час практичного заняття та включає загальну оцінку теоретичних та практичних знань з теми заняття:

- «5» - 6 балів;
- «4» - 5 балів;
- «3» - 4 балів;
- «2» - 0 балів.

Самостійна робота студента (доповідь написаного реферату, презентація) оцінюється: 1 – 2 балів.

13. Методичне забезпечення

1. Рекомендована література.
2. Мільтимедійний лекційний матеріал.

14. Рекомендована література

Основна:

1. Берков В.Б. Натуральные средства для лечения сердца, сосудов, нервной и эндокринной систем / В.Б.Берков, Т.И. Беркова. – Ростов н/Дону: Феникс, 2006. – 432 с.
2. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура: [учебное пособие] / В.А. Епифанов – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 275 с.
3. Ефимова В.А. Лечебна фізическая культура: [учебное пособие] / Ефимова В.А. – М.: ГЭОТАР-МЕД, 2002. – 560 с.
4. Залесова Е.Н. Массаж от А до Я / Е.Н. Залесова. – М.: Харвест. – М.: ООО «Издательство «АСТ», 2000. – 400 с.
5. Лечебная физическая культура: [учебник для студ. высш. учеб заведений] / [С.Н. Попов, Н.М. Валеев, Т.С. Гарасеева и др.]; под ред. С.Н. Попова. – 5-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2008. – 416 с.
6. Лечебная физкультура в системе медицинской реабилитации: [учебное пособие / под ред. А.Ф. Каптелина, И.П. Лебедевой]. – М.: Медицина, 1995. – 400 с.
7. Лечебная физкультура: [новейший справочник / Милюкова И.В., Евдокимова Т.А.]; под ред. Т.А. Евдокимовой. – СПб.: Сова; М.: ЭКСМО, 2004. – 862 с.
8. Медицинская реабилитация: [руководство для врачей / под ред. В.А. Епифанова]. – М.: МЕДпресс-информ, 2005. – 328 с.
9. Милюкова И.В. Лечебная физкультура / И.В. Милюкова, Т.А. Евдокимова. – СПб.: Сова; М.: Изд-во Эксмо, 2004. – С. 272 – 279.
10. Мурза В.П. Фізична реабілітація: [навч. посіб.] / В.П. Мурза. – К.: Олан, 2004. 11. – 559 с.
12. Мухін В.М. Фізична реабілітація: [підручник для студентів ВНЗ фізичного виховання і спорту]/ В.М. Мухін – К.: Олімпійська література, 2005. – 471 с.
13. Порада А.М. Основи фізичної реабілітації: [навч. посіб.] / А.М. Порада, О.В. Солодовник, Н.Є. Прокопчук. – К.: Медицина, 2006. – 248 с.
14. Реабілітація хворих засобами лікувальної фізкультури / Б.П. Грейда, В.А. Столяр, Ю.М. Валецький [та ін.]. – Луцьк: Видавництво «Волинська обласна друкарня», 2003. – 310 с.
15. Сокрут В.Н. Медицинская реабилитация в терапии: [электронный ресурс] / В.Н. Сокрут, В.Н. Казаков, Е.С. Поважная. – 80 Min / 700 MB. – Донецк: Донецкий ГМУ, 2003. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Систем. требования: Pentium; 32 Mb RAM; Windows 95, 98, 2000, XP; MS Word 97-2000.
16. Физическая реабилитация: [учебник для студентов высших учебных заведений] / под общей ред. С.Н. Попова. – [3-е изд.]. – Ростов н/Д: Феникс, 2005. – 608 с.
17. Частная физиотерапия: [учебное пособие / под ред. Г.Н. Пономаренко]. – М.: ОАО Медицина, 2005. – 744 с.

18. Шаповалова В.А. Спортивна медицина і фізична реабілітація: [навч. посібник] / В.А. Шаповалова, В.М. Коршак, В.М. Халтагорова. – К.: Медицина, 2008. – 248.
19. Заболевания сердца и реабилитация. Под общей редакцией М.Л.Поллока, Д.Х.Шмидта,- К: Олимпийская література,- 2000.-407 с.
20. Макарова Г.А. Спортивная медицина: [учебник] / Г.А. Макарова. – М.: Советский спорт, 2003. – 480 с.
21. Спортивная медицина: [учебн. пособие] / под ред. В.А. Епифанова. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 336 с.
22. Трiняк М.Г. Спортивна медицина (лікарський контроль) / М.Г. Трiняк. – Чернівці: Рута, 2005. – 128 с.
23. Частная физиотерапия: [учебное пособие] / под ред. Г.Н. Пономаренко. – М.: ОАО Медицина, 2005. – 744 с.
24. Спортивна медицина і фізична реабілітація в структурно – логічних схемах (навчально - методичний посібник) // В.А.Шаповалова, Ю.А.Завацький, В.Ю.Завацький, В.М.Коршак, Северодонецьк, 2017.-231 с.
25. Белова А.Н. Нейрореабилитация: руководство для врачей / Белова А.Н. – М.: Антидор, 2000. – 568 с.
26. Бирюков А.А., Валеев Н.М., Гарасева Т.С. Физическая реабилитации: учебник для студентов высших учебных заведений / Бирюков А.А., Валеев Н.М., Гарасева Т.С. – Ростов н/Д.: Феникс, 2008. – 602 с.

15. Інформаційне забезпечення.

1. www.physrehab.org.ua/ Сайт для фахівців фізичної реабілітації. Історія спеціальності. Документи, що регулюють діяльність фізичних терапевтів, періодичні видання, оголошення, форум.
2. <http://www.dzherelocentre.org.ua/> Сайт, що висвітлює роботу навчально-реабілітаційного центру Джерело (м. Львів).
3. <http://sport-med.in.ua>